

СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩУ ОСВІТУ

Черевична Н.І.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри готельного і ресторанного бізнесу
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

Цифрові технології в нашій країні надають значного впливу практично на всі сфери життєдіяльності людини. Дедалі більша частка вмісту вищої освіти створюється з їх використанням, що дозволяє говорити про становлення в Україні «цифрової освіти». Використовують різні компоненти цифрової трансформації закладів вищої освіти: електронні освітні ресурси, навчальний процес в онлайн-режимі; адміністрування (електронний документообіг тощо); гейміфікація навчання, використання симуляторів, тренажерів, доповненої і віртуальної реальності; формування компетенцій, необхідних у цифровому світі; застосування технологій Big Data, хмарних технологій, 3D-друку при розробці дидактичних матеріалів тощо [1; 2].

Використовуючи інформаційні технології, здобувачі можуть приймати рішення про своє навчання, його час, місце та свої ресурси. У цифровому середовищі вони можуть ділитися своїми ідеями та досвідом, використовуючи допомогу своїх одногрупників та викладачів.

Можна виділити декілька груп цифрових технологій, існуючих та перспективних для сфери вищої освіти.

Цифрові рішення освітньої навігації, побудови індивідуальної освітньої траєкторії, визначення напрямів освітньої діяльності:

– цифровий портрет (освітня історія здобувача, його досягнення, загальні та спеціальні компетенції, електронне портфоліо);

– online-рішення для інтерактивної діагностики загальних та спеціальних компетенцій, інтересів, мотивації (онлайн-тести; віртуальні ігри, стимулятори);

– цифрова модель простору освітніх можливостей (електронні довідники та каталоги навчальних закладів (університетів, коледжів), онлайн-курсів, освітніх хабів тощо);

– цифровий Ментор або асистент (начальна програма Online Mentor), що забезпечує формулювання навчальних цілей та завдань, супроводжує навчання здобувачів та їх навігацію в освітньому середовищі [3].

Адаптивний навчальний простір для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії:

– навчальний контент (онлайн-курси, пакети оцифрованих навчальних посібників, підручників, тестів, методичних вказівок; smart-бібліотеки науково-методичних ресурсів; системи пошуку та фільтрації інформаційних ресурсів);

– середовище для навчальної діяльності (навчальні симулятори та тренажери, віртуальна реальність для практичної діяльності (віртуальні лабораторії, підприємства, ринки, банківські установи тощо) [4; 5].

Цифрові рішення для підтримки навчальної діяльності та моніторингу результатів освіти:

– ідентифікація та моніторинг активності здобувачів (системи ідентифікації користувачів, онлайн-тести, електронне портфоліо, цифровий портрет здобувачів, системи антиплагіату);

– підтримка активності здобувачів (електронний органайзер, цифровий ментор або асистент, особистий кабінет здобувача);

– системи адаптивної навчальної логістики (програмне забезпечення для побудови розкладів, навчальних планів, індивідуальних освітніх траєкторій) [5].

Цифрові технології для атестації здобувачів:

– банки професійних стандартів та освітніх програм;

– системи ідентифікації здобувачів;

– онлайн-тести та цифрові технології для оцінювання компетенцій [5; 6].

Цифрові рішення для побудови кар'єри здобувачів та їх післядипломної освіти:

– працевлаштування та кар'єрне просування (системи навігації на ринку праці та у професійній діяльності, цифрові інструменти для оцінювання особистого, соціального, професійного статусу; цифровий ментор або асистент для кар'єрного зростання);

– післядипломна освіта (системи навігації в освітніх ресурсах; системи проектування особистої професійної траєкторії) [7].

Формування високоефективного мислення неможливе без імплементації цифрових технологій та ресурсів у навчальний процес. Саме це є ключовим засобом забезпечення широких можливостей вільного розвитку особистості.

Як приклад такого ресурсу можна навести онлайн економічні симулятори та бізнес-ігри. В мережі Інтернету подібних програм досить багато. Однією з таких є продукт вітчизняного виробництва комп'ютерна програма-симулятор ViAL+, яка реалістично моделює

виробниче підприємство та ринкове середовище його діяльності. У цій програмі можливо апробувати теоретичні знання з економічних дисциплін та поступово набути управлінських компетентностей.

Безпосередньо впливаючи на реальний конкурентний ринок, учасник симуляції досягає поставлених цілей, отримує прибуток, розвиває власний бізнес. Управління компанією у ViAL+ здійснюється за періодами її діяльності на ринку, через організацію роботи основних відділів підприємства.

Інструменти симуляції ViAL+ дають змогу здійснювати дослідження ринкового середовища, керувати кредитними та інвесторськими коштами, проводити аналітику діяльності конкурентів, контролювати виробничу діяльність, маркетинг та фінансовий стан віртуального підприємства [8].

Програма надає можливість майбутнім фахівцям отримати цінний навик економічної та підприємницької діяльності, ефективного використання наявних ресурсів.

Експерти очікують, що в перспективі до 2030 року цифрові технології будуть розвинені до рівня локально застосовуваних продуктів та зможуть масово використовуватися у сфері вищої освіти. Це також наголошується Концепцією цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року та Національною економічною стратегією на період до 2030 року [2].

Список використаних джерел:

1. Проблеми і перспективи розвитку онлайн-освіти : монографія / за заг. ред. Т.А. Васильєвої, С.І. Котенка. Суми, 2023. 125 с.
2. Концепція цифрової трансформації освіти і науки: МОН запрошує до громадського обговорення. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/koncepciya-cifrovoi-transformaciyi-osviti-i-nauki-mon-zaprosnuye-do-gromadskogo-obgovorennnya>
3. Навчальна програма «Online Mentor». URL: <https://nipo.gov.ua/ip-ofis-partner-online-mentor/>
4. Формування сучасних уявлень про адаптивне освітнє середовище закладу вищої освіти. DOI : <https://doi.org/10.15330/esu.15.17-25>
5. Черновол Є.О., Чепелюк А.В., Куртяк Ф.Ф. Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/132>
6. Шилонова В. та ін. Застосування цифрових технологій у дистанційному педагогічному оцінюванні здобувачів вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Т. 82. № 2. С. 243–265.
7. Антошук С.В. Теоретико-методичні засади формування цифрового освітнього середовища професійного розвитку фахівців в умовах відкритого університету післядипломної освіти : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 21-22 червня 2022). С. 25–29.
8. Бізнес-симулятор ViAL+ і його можливості URL: <https://kint.com.ua/ua/biznes-trenazher-vial>